

We zwijgen niet, maar we vertellen

Speech burgemeester Blanksma

Herdenking Indische/Molukse slachtoffers WO II

14 augustus 2018, Cacaofabriek

Een verwoeste lege stad, een uitgestorven straat.
Een verlaten huis, een lege stoel.

Dames en heren, jongens en meisjes.
Zo begon ik mijn toespraak tijdens de laatste dodenherdenking op 4 mei.
Vanavond, in de Cacaofabriek, begin ik op dezelfde manier.
Omdat deze woorden tekenend zijn voor de littekens die een oorlog veroorzaakt.
De oorlog in Nederlands-Indië is daarop geen uitzondering.
Een oorlog laat altijd iets achter. Niet alleen uitgestorven, kapotte straten.
Met als gevolg verlaten huizen en lege stoelen.
Maar vooral ook: verscheurde dromen, geknakte levens en gebroken harten.
Vanavond staan we daarbij stil. Met als treffend thema: "Herdenken en toekomst."
Omdat wat toen gebeurde als les moet dienen voor dat wat nog komen gaat.

Van begin 1942 tot eind 1949 woedde de oorlog in Nederland-Indië.
Nederlanders, Indo's, Molukkers, Chinezen, Timorezen,
Ze werden geconfronteerd met oplaaiend oorlogsgeweld.
Onder Japans bestuur en tijdens de Bersiap. Een continue stroom van etnisch geweld.
75 jaar geleden was dit in Nederlands-Indië aan de orde van de dag.

Zo ook voor Henk Kemper. In 1929 geboren in Probolinggo, Oost-Java.
Een man met Indisch bloed. Later verhuisd naar Brabant.
Zijn verhaal maakte veel indruk op mij. Zijn beeldende oorlogsherinneringen,
Voorzien van hele treffende emoties. Japanners die martelden en moorden,
Australiërs in varkensmanden gedumpt in zee. De 'Bloedige Maandag', bij de Simpang Soos.

Henk Kemper zag het, maar kon weinig doen. Als tiener, bevangen door angst en machteloosheid.
50 jaar duurde het voordat hij zijn verhaal kon delen.
En ook toen nog waren de nachtmerries over die periode niet voorbij.

We zwijgen niet, maar we vertellen

Speech burgemeester Blanksma

Herdenking Indische/Molukse slachtoffers WO II

14 augustus 2018, Cacaofabriek

Onwezenlijke ervaringen uit een onwezenlijke tijd. Erover praten is moeilijk.
Het leed wegdrukken lijkt soms meer comfortabel. Maar zwijgzaamheid lost zelden de problemen op.
Terwijl juist het gesprek de ruimte creëert. Door het gesprek krijgt het trauma een plek.
En krijgt het herdenken waarde voor de toekomst. Deze avond is daarvan opnieuw het bewijs
We zwijgen niet, maar we vertellen. We vergeten niet, maar benoemen.
Omdat de slachtoffers van toen dat waard zijn.
En omdat de wereld van straks deze verhalen, hoe confronterend ook, verdient.

Morgen, op 15 augustus, herdenkt Nederland de slachtoffers van de Japanse bezetting.
Vanavond herdenken we hier in Helmond, net als in Amstelveen, Arnhem en Nijmegen.
De aandacht voor deze herdenking, zo veel vandaag in de media te lezen, neemt elk jaar verder toe.
Dat is een goed en belangrijk teken. Een herdenking als vanavond bindt.
En benadrukt het collectieve, ook hier in Helmond.

Want hoe verschillend we ook zijn, Vrijheid is een onmisbaar voor ons allemaal.
Laat Helmond daarom een stad zijn voor iedereen. Met diversiteit en vrijheid als fundament.
Voor de vreemdeling, de vluchteling. Voor mensen die nu strijden of vluchten.
Onze vrijheid verplicht tot inzet voor vrijheid van anderen.
Want, vrijheid zet niemand buiten spel. Dat is een les die het herdenken ons biedt voor de toekomst.

Een oorlog, zoals die in Nederlands-Indië, laat altijd iets achter. Gebroken harten, kapotte straten.
Maar vooral ook verhalen en herinneringen. Waarin liefde en moed overheersen.
En die daarmee de nare gedachten overwinnen.
Maar een oorlog zoals die in Nederlands-Indië, laat ook een toezegging achter.
Een toezegging dat deze wrede gebeurtenissen zich niet mogen herhalen.

Vanuit die gedachte kijk ik hoopvol met u vooruit.
Naar een toekomst in vrijheid.
Een kostbaar goed dat niet vaak genoeg kan worden onderstreept.

